

Lisa 1 Rakvere linna kliima- ja energiakava eesmärgid

Valdkond	Eesmärk	Näitaja	Algtase 2019	Sihttase 2030	Sihttase 2050	Strateegia	Eesmärgi selgitus riiklikus strateegias	Märkused	Andmeallikad	Selgitused
	Kohalikul toorainel põhineva toidu osakaal			ei kohaldu			KOV tasemel eesmärk	Eraldi võib välja tuua nt koolid, lasteaiad, kohalikud toitlustusasutused ja/või elanikkonna. Kohaliku toidu ja muude kaupade tarbimine aitab vähendada transpordist tulenevaid heiteid ja säästa energiat.		Rakvere linna territooriumil ei toimu olulist põllumajanduslikku tootmist. Näitaja kasutamine ei ole asjakohane.
	Üldlämmastiku ja -fosfori ning põllumajanduse kasutatavate mürkkemikaalide sisaldus pinnavees ja põhjavees (väheneb)			ei kohaldu		Talust taldrikule	KOV tasemel eesmärk, eriti oluline nitraaditundlikel aladel	Põllumajanduslik veesaaste põhjustab nii otseselt kui kaudselt kliima- ja keskkonnakahjusid ja on nii Eestis kui Läänemeres kõige suurem riskifaktor vee kvaliteedile. KOV saab omalt poolt soosida põllumajanduslike heade tavade järgimist ning vähendada terviseriske omavalitsuse elanikkonnale.		Rakvere linna territooriumil ei toimu olulist põllumajanduslikku tootmist. Näitaja kasutamine ei ole asjakohane.

Biomajandus	Mahepõllumajanduslike ja/või mulla jätkusuutliku kasutusega maade osakaal põllumajandusmaast		ei kohaldu				Talust taltrikule	Aastaks 2030 vähemalt 25% kogu põllumaast	<p>On hinnatud, kui palju on aktiivset ja potentsiaalset põllumaad ja metsa ning kui suur osa KOV-is on vee- ja kalamajandusel ning turbakaevandusel. On olemas teadmine kui suur on nende sektorite tööhõive kohalikul tasandil. On ettenähtud eelnevalt mainitud sektorite kliimamuutustega kaasnevate riskide maandamine. Mahepõllumajanduslikud ja jätkusuutlikkust arvestavad põllumajanduspraktikad aitavad kliimamuutusi vähendada (väheneb väetiste ja taimemürkide hulk, kokku hoitakse energiat nii tootmisel kui transpordil), väetiste säästliku ja läbimõeldud kasutusega vähendatakse kasvuhoonegaaside heidet) ja leevendada nende mõju põllumajanduses (mitmekesised maastikud ja jätkusuutlikult majandatud mullad on vähem vastuvõtlikud ekstreemsetest ilmaoludest tulenevatele riskidele).</p>		Rakvere linna territooriumil ei toimu olulist põllumajanduslikku tootmist. Näitaja kasutamine ei ole asjakohane.
	Rohe- ja veealade osakaal	ha, %	%	24%	%	%	KOHAK	KOV tasemel eesmärk	<p>Meede soojusaarte, üleujutus- ja erosiooniriskide ning muude kliimarisikide vähendamiseks ja elurikkuse suurendamiseks linnades ja soovi korral ka suuremates tiheasustuega küldes /alevikes /asulates. Täpsemalt saab hinnata näiteks rohefaktorit, aga lihtsustatult ka rohe- ja sinistaristu % pindalast; rohealade osakaalu pindalast (% või +/-); uute arenduste rohelaendused (% arenduse pindalast k.a. seinad ja katused); kõrghaljastuse mõõdik (+/- näitajana); rohevõrgustiku alade %, eri tüüpi elupaikade v koosluste osakaalu rohe- ja sinialadest (% pindalast). Oluline on eelnevalt teha kaardistus ohtude osas ja suunata tegevused vajaduspõhiselt.</p>	Rakvere linna üldplaneering, Maa-ameti Põhikaart	<p>Arvesse on võetud üldplaneeringu kohased metsad, pargid jm haljasalad, s.t üldplaneeringu maakasutuse plaanil juhtotstarvetega H, HK, Üm määratud alad, millest on välja arvatud hoonestatud alad. Arvesse ei ole võetud haljasalaid, mida on kehtiva ÜP kohaselt perspektiivis võimalik kasutada elamuarenduseks vm. Vajadusel on võimalik kasutada teistsugust määratlust/arvutust. Eesmärgid tuleb seada linnavalitsuse poolt, vastavalt realistlikele võimalustele.</p>

KOV kehtestatud detailplaneeringu tingimustes uute arenduste rohe- ja/või veealade minimaalne osakaal pindalast	%	%		%	%		KOV tasemel eesmärk	Soojasaarte efekti ning üleujutuste vähendamiseks ning linnalise elurikkuse suurendamiseks oleks soovituslik kehtestada minimaalne pindala rohe- ja/või veealadele iga uue arenduse korral, näiteks 40% kogupindalast, millesse saab vajadusel arvestada ka püsilahendustena loodud rohekatused ja -seinad.		Kehtivas üldplaneeringus minimaalset osakaalu määratud ei ole (v.a tootmisalad ja segafunktsiooniga alad). Näitaja kasutamine ja selle alg- ja sihttasemete määramine on linnavalitsuse otsustada. Soovitatav on 40 % tuleviku detailplaneeringutes.
Looduslike alade osakaal (nt metsad, looduslikud rohumaad, puisniidud, rabad, sood, jõed, järved, ranniku- ja merealad)		ei kohaldu					KOHAK Maismaa ökosüsteemide elupaikade mitmekesisus ja levik (Andmed iga 4 aasta järel): aastaks 2030 on ≤ 50% elupaikadest halvas või ebarahuldavas seisundis	KOV-il on olemas ülevaade, kui palju tema territooriumil on erinevaid elupaiku, sh millised neist on haruldased ja/või ohustatud liikide elupaigad. Lisaks omab KOV teadmist, kui palju on liike kelle elupaiku tuleb elurikkuse säilitamiseks hoida ja kaitsta. Eesmärk on üldine elurikkuse suurendamine KOV territooriumil.		Rakvere linna kui tiheasustusalala puhul on keeruline eristada looduslike alasid inimõjuga rohealadest (nt looduslähedaste parkide või puhkealana kasutatavate metsade kategoriseerimine). Seetõttu on näidikuna kasutatud üldist rohe- ja veealade ulatust ning looduskaitse väärtusega alade ulatust.
Riiklikult kaitstavate loodusobjektide osakaal (pindala)	ha	ha	33,3	ha	ha		KOHAK Maismaa ökosüsteemide elupaikade mitmekesisus ja levik (Andmed iga 4 aasta järel): aastaks 2030 on ≤ 50% elupaikadest halvas või ebarahuldavas seisundis	KOV-il on olemas ülevaade, kui palju tema territooriumil on erinevaid elupaiku, sh millised neist on haruldased ja/või ohustatud liikide elupaigad. Lisaks omab KOV teadmist, kui palju on liike kelle elupaiku tuleb elurikkuse säilitamiseks hoida ja kaitsta. Eesmärk on looduskaitse ja liikide ning elurikkuse säilitamine KOV territooriumil.	EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur, 2022	Rakvere Rahvapark ehk Rakvere mõisa park ning Rakvere tammiku maastikukaitseala. Natura võrgustiku alad linnas puuduvad. Kaitstavate loodusobjektide piiride muutmine, kaitse alla arvamine ning kaitse alt välja arvamine toimub riiklikul tasemel.
Kohaliku omavalitsuse kaitstavate loodusobjektide osakaal	%	ei kohaldu					KOV tasemel eesmärk	LKS § 4 lg 7		Rakvere linna oluliste loodusobjektide kaitse on tagatud riiklikul tasandil. Vajadus täiendavate KOV

Looduskeskkond	Kaitsealuste liikide leiukohtade ja püsielupaikade ulatus	ha, %	ha	57,4	ha	ha			EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur, 2022	Registrisse kantud I, II, III kaitsekategooria taime-, looma-, seene- ja samblikuliikide leiukohad ja püsielupaigad.
	Võõrliikide tõrje alad:									Võõrliikide levik on ainult osaliselt inimeste suunatav ja kontrollitav protsess ning osaliselt looduslik protsess. Seetõttu on keeruline ette prognoosida, milliseks kujuneb võõrliikide leviku intensiivsus, millised on omavalitsuse reaalsed võimalused seda pidurdada ning milline tulevikus vajalik tõrjetegevuse maht.
	Sosnovski karuputke kolooniad	ha	ha	0,98	ha	ha	KOHA K		EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur, 2022	Linna territooriumil paiknevad Sosnovski karuputke kolooniad. Liigi tõrjet koordineerib Keskkonnaamet.
	Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (nn LULUCF) sektori summaarne süsinikuheide (peaks olema väiksem kui 0 t CO _{2e} /a).	± CO _{2e} t	ei kohaldu					REKK 2030	Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (nn LULUCF) sektoris ei tohi süsinikuheide olla suurem sidumisest	Peamiselt maa sihtotstarbe muutusest (nt metsamaa muutmise põllumaaks) ja metsa raiest tulev CO _{2e} heite muutuse arvestamine võrreldes alles jääva metsa jm looduliku maa pinalaga ja selle võimega CO _{2e} siduda.

	Metsade tagavara juurdekasv	m ³ , %	ei kohaldu				KOHAK	Metsade tagavara juurdekasv: algtase 12,9 mln m ³ (2014). Aastaks 2030 eesmärk: Suurenenud 10–20%	Metsade tagavara juurdekasvu juures tuleb arvestada ka teiste looduslike kooslutega: juurdekasv ei tohi toimuda elurikkust ja kooslusi vähendavalt. Kuigi KOHAK toob näitajana ära vaid metsade juurdekasvu, on loodusliku mitemeksisuse ja liigirikkuse seisukohalt oluline jälgida ka teiste looduslike ja poollooduslike koosluste taastamist ja säilitamist.		Rakvere linna metsadel on oluline rekreatiivne ja ökoloogiline väärtus mistõttu ei ole neid võimalik majandada juurdekasvule orienteeritult. Näitaja kasutamine ei ole asjakohane.
	Inimeste poolt tekitatud keskkonnakahjuga alad:						KOHAK		Saastatud vee või pinnasega alad, millel olev hea olukord tuleks taastada: olukord on kaardistatud, seatud on sihttasemed olukorra parandamiseks.		
	Jääkreostusobjektid	ha	ha	17,1	ha	ha				EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur, 2022	Keskkonnaregistrisse kantud jääkreostusobjektid, mis ei ole registri andmetel (täielikult) likvideeritud.
	Kesises või halvas seisundis veekogud	km	km	4,1	km	km				EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur, 2022; Keskkonnaagentuur, 2021; Keskkonnaministeerium, 2021.	Soolikaoja ulatus Rakvere linna territooriumil (arvestatud ei ole veekogumi koosseisu arvatud Tobija peakraavi). Soolikaoja seisundi parandamise meetmed planeeritakse veemajanduskavas, hea seisundi saavutamist oodatakse peale 2027. aastat.
	Summaarne kasvuhoonegaaside (KHG) heite vähenemine	CO ₂ ekv_k t	t	133391,4	Vähendamise %	Vähendamise %	REKK 2030	Eesti kasvuhoonegaaside heite vähendamine 80% aastaks 2050 (sh 70% aastaks 2030) võrreldes aastaga 1990.	REKK 2030 läheb uuendamisele aastal 2023, Roheleppes seatud eesmärk aastaks 2050 on 100%. Arvestatud Rakvere linna EKK-s.		Sihttase 2030 on püstitatud võrreldes 2019. aastaga.
	KOV-I poolt kasutatava transpordi KHG heite vähendamine	CO ₂ ekv_k t	t	184,7	Vähendamise %	Vähendamise %		KOV tasemel eesmärk (soovituslik)			

CO2 KOKKU	KOV-I hoonefondi KHG heite vähendamine	CO _{2ekv_k} t	t	1507,7	Vähemise %	Vähemise %		KOV tasemel eesmärk (soovituslik)	Arvestatakse nii elektri kui soojamajanduse energiakulu.		KHG heite vähemine 100% saavutatakse hiljemalt aastaks 2035 maagaasiküttelt üleminekul muule tol ajahetkel taastuenergiaks arvestatavale kütteliigile. Arvestatud on, et AS Eesti Energia läheb taastuenergia tootmisele üle aastaks 2035. Hoonete renoveerimisega panustatakse energiatarbe vähendamisse ning ressursside säästlikku kasutamisse
	Energeetika (elekter, soojus, jahutus)										
	Energia (soojus, jahutus ja elekter) tarbimine kokku KOV territooriumil	MWh/a	MWh	157047	Vähemise %	Vähemise %	REKK 2030	Energia lõpptarbimine peab aastani 2030 püsima tasemel 32-33 TWh/a	Kuigi lõpptarbimise korral on eesmärk jääda samale tasemele, tuleb kõigi CO _{2e} heite ja energia tootmise või tarbimisega seotud sektorites (nt transport, soojatootmine jne) arvestada reaalse kasvu- või kahanemise trendidega valdkonniti.	Elering, Elektrilevi, võrguettevõtjad, KOV	
	Elektrienergia kogutarbimine KOV territooriumil	MWh/a	MWh	109502	Vähemise %	Vähemise %		KOV tasemel eesmärk	Sõltub tuleviku arengutest alternatiivsete energiaallikate kasutuselevõtul (päike, tuul, vesinik).	Elering, Elektrilevi, KOV	
	Taastuenergia osakaal energia summaarsest lõpptarbimisest KOV territooriumil	MWh/a, %	%	26%	Suurenemise %	Suurenemise %	REKK 2030	Taastuenergia osakaal energia summaarsest lõpptarbimisest peab aastal 2030 olema vähemalt 42%		Elering, Elektrilevi, võrguettevõtjad, KOV	

Ehitised	Vähemalt C-klassi energiamärgisega hoonete osakaal: Energiatõhususe miinimumnõuetele, liginullenergia nõuetele või plussenergia nõuetele vastavaks rekonstrueeritud hoonete pindala	tk	%	55	Suurenemise %	Suurenemise %	REKK 2030	Energiamajanduse korralduse seaduse (EnKS) § 5 kohaselt peab igal aastal viima 3% keskvalitsuse kasutuses olevate hoonete summaarsest netopindalast, kus keskvalitsus kasutab pinda üle 250 m ² ja mis ei vasta energiatõhususe miinimumnõuetele, nõuetele vastavaks (aastaks 2030 kokku 170 000 m ²). Väikeelamute osakaal kogu hoonefondist, mille energiatõhususarvu klass on aastaks 2030 vähemalt C või D ≥ 40%. Korterelamute osakaal kogu hoonefondist, mille energiatõhususarvu klass on aastaks 2030 vähemalt C ≥ 50%. Mitteelamute osakaal kogu hoonefondist, mille energiatõhususarvu klass on aastaks 2030 vähemalt C ≥ 20%.	vt ka ENMAK 2030. Plussenergiahooned - hooned mis toodavad taasuenergeetiliste lahenduste abil energiat rohkem kui tarbivad ja vastavad ehituslikult liginullenergiahoonete nõuetele. Vt ka Täpsem energeetika seirekava.	KOV (EHR), KredEx, 12-1-4-4 Vähemalt C-klassi energiamärgisega hooned: minuomavalitsus.fin.ee (BA≥20%, ED≥35% ja EE≥50%)	
Jäätmemajandus	Olmejäätmete liigiti kogumine	% olme- ja pakendijäätmetest	%	%	%	%	Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2019-2023	Olmejäätmete ringlussevõttu osakaal olmejäätmete kogumassis on 53%; <i>Olmejäätmete ladestamise vähendamine 10%-ni (2035) (EL direktiiv)</i>	Jäätmete liigiti kogumine ja ringlussevõtt aitab kokku hoida energiat ja vähendada KHG heidet. Selle mõjud võetakse täpsemalt arvesse uues "Kliimapoliitika põhialused aastani 2050" strateegias. Uus ringmajanduse strateegia on väljatöötamisel. KOVidele on tulemas ka eraldi meede ringmajanduskavade koostamiseks.	KOV, jäätmekäitluse lepingupartner; Olme(- ja pakendi)jäätmetest vähemalt 40% kogutakse liigiti: minuomavalitsus.fin.ee	Andmed ei olnud avalikest andmebaasidest kättesaadavad. Vajalik on linnavalitsuse sisend.
	Elanike turvatunne	%	%	50%	%	%	Eesti 2035	Kodukohta turvaliseks pidavate inimeste osakaal ≥94%	Rahvatervis ja turvalisuse näitajad: õnnetussurmade arv üle 50 juhtumi 100 000 elaniku kohta (0/2), tulekahjude arv alla 20 juhtumi 100 000 elaniku kohta (2/2), avaliku korra rikkumise tase alla 10 juhtumi 1000 elaniku kohta (1/2). Kokku 3 palli 6-st.	https://minuomavalitsus.fin.ee/et/kov	Kasutatud on olemasolevaid mõõdikuid lehelt minuomavalitsus.ee, mis antud valdkonda puudutavad ja mille kohta tulemused laekuvad perioodiliselt.

Kogukond, teadlikkus, koostöö: üldnäitajad	Elukeskkonnaga rahulolu	%	%	59,0	%	%	Eesti 2035	Elukeskkonnaga rahulolu (rahul või pigem rahul): > 85% piirkondlikud erinevused (kõrgeima ja madalaima detsiili KOVide vahe) – ≤29 protsendipunkti	Erinevate rahulolumõõdikute summaarne keskmine: elanikkonna rahulolu rohealade piisavuse ja ligipääsetavusega - 3 palli 3-st (3/3), elanikkonna rahulolu arhitektuuri ja miljööga 2/3, elanikkonna rahulolu avalike aladega (väljakud, turud, jalakäijate alad, pargid) 2/3, rahulolu jäätmete liigiti sorteerimise võimalustega 1/3, rahulolu ühistranspordiga 1/3, rahulolu jalgsi ja jalgrattaga liikumise võimalustega 2/3, rahulolu sõiduteede ja tänavatega 0/3, rahulolu välisõhu kvaliteediga 2/3, Rahulolu müratasemega 2/3. Kokku 16 palli 27-st ehk 59%	https://minuomavalitsus.fin.ee/et/kov	Kasutatud on olemasolevaid mõõdikuid lehelt minuomavalitsus.ee, mis antud valdkonda puudutavad ja mille kohta tulemused laekuvad perioodiliselt.
---	-------------------------	---	---	------	---	---	------------	--	--	---	--

* - Näitajate osas, mille allikaks on Keskkonnaregister EELIS, on algaastaks 2021,